

Skydd 2022: skydd och jämlikhet

I olycks- och störningssituationer ökar otrygghet, diskriminering och utanförskap, och människors sårbarhet betonas. Vi svarar på detta genom att i biståndsverksamheten ägna särskild uppmärksamhet åt skydd och jämlikhet i hjälpen. Skydd innebär att skydda människor från skador såsom våld och rättskränkning, samt konsekvenserna av dem. Jämlikhet innebär både att ta hänsyn till olika kön och olika människor och de risker och behov de möter, och att nå ut till människor i samhällets marginaler.

För att skydd och jämlikhet i biståndsverksamheten ska uppnås måste människovärdighet, tillgänglighet, delaktighet och trygghet beaktas vid planering, genomförande, uppföljning och utvärdering.

Människovärdighet

- Rätten till ett människovärdigt liv för alla som drabbats av en kris är en central del av principen för medmännisklighet. Detta innebär att man i den humanitära verksamheten måste respektera, skydda och främja människovärdet och värdigheten, trygga det psykosociala välbefinnandet för dem som drabbats av en kris och ta hänsyn till människors integritet och kulturella behov.

Tillgänglighet

- Nöd hjälpen ska nå alla människor som drabbats av en olycka. För att hjälpen ska nå personer i mest utsatt ställning, måste hjälpmottagarnas mångfald beaktas vid inriktandet och prioriteringen av hjälpen. Hjälpens tillgänglighet beror på om: 1) hjälpen är icke-diskriminerande 2) lokalerna, förnödenheterna och tjänsterna är lämpliga för alla 3) det är ekonomiskt möjligt att skaffa hjälp för alla och 4) informationen når alla hjälpbehövande på ett språk de förstår och de kommunikationsmedel de använder.

Delaktighet

- Möjligheten för alla människor att jämlikt delta i beslutsfattande som rör dem själva hör till ett människovärdigt liv. Mångfalden i grupper där hjälpbehovet kartläggs och hjälpen planeras och ges, bidrar till genomförandet av jämlikhet (olika kön, olika åldrar, personer med funktionsnedsättning och personer med olika bakgrund).

Trygghet

- Personer av olika kön, i olika åldrar, och med funktionsnedsättningar och bakgrunder utsätts för olika risker, och har olika behov för att kunna känna sig psykiskt och fysiskt trygga. Säkerställandet av människors trygghet delas in i tre områden: 1) säkerställande av tryggheten i den hjälp som ges, såsom lokaler och förnödenheter, 2) barnskydd, förhindrande av och besvarande på sexuellt och könsbaserat våld samt skyddande av offer och överlevanden i människohandel 3) interna arrangemang med vilka tryggheten för den hjälp som ges säkerställs, såsom åtaganden, instruktioner, inskolning och verksamhetssätt.

Källan: IFRC Minimum standards for PGI in emergencies <https://www.ifrc.org/document/minimum-standards-pgi-emergencies>

- Är a) lokalerna och faciliteterna b) hjälpen som ges c) maten och förnödenheterna som delas ut lämpliga för personer i alla åldrar, av olika kön, med funktionsnedsättning och med olika bakgrund, inklusive gravida och ammande?
- Finns det separata sanitetsutrymmen och hygienartiklar för personer med rörelsenedsättning och olika kön (kvinnor, män, andra)?
- Har människorna tillgång till hjälp av en person av samma kön?
- Finns det lämpliga kläder tillgängliga för hjälpmottagarna enligt förhållandena? Har kulturella behov beaktats när det gäller kläder?
- Har familjens helhet beaktats i lokalarrangemangen?

Människovärdighet

- Har hinder för mottagande av hjälpen som personer i olika åldrar, av olika kön, med funktionsnedsättning och med olika bakgrund ställs inför identifierats och åtgärdats tillsammans med organisationen eller aktörerna som representerar olika grupper?
- Är uppgifterna som samlats in i kartläggningen och verksamheten uppdelade enligt kön, ålder och funktionsnedsättning?
- Finns informationen tillgänglig i ett format som alla förstår?
- Är lokalerna tillgängliga? Var behövs särskilda arrangemang och hur har man genomfört dem?
- Hur sker kommunikationen med andra än svensk- eller finskspråkiga (till exempel handledning, säkerhet, första hjälpen, första omsorgen, psykiskt stöd)?

Tillgänglighet

- Har hjälpmottagare i olika åldrar, av olika kön, med funktionsnedsättning och med olika bakgrund tillfrågats om deras hjälpbehov (inklusive de med andra språk)?
- Kan hjälpmottagarna påverka genomförandet av hjälpverksamheten? Hur utreds olika gruppers åsikter (barn, äldre, olika kön, olika kulturella bakgrunder o.s.v.)?
- Planerar, genomför och utvärderar personer i olika åldrar, av olika kön, med funktionsnedsättning och med olika bakgrund verksamheten?
- Finns det ett rapporteringsförfarande som passar alla (inklusive icke skrivkunniga) för att ta hänsyn till feedback?
- Finns det samarbete med organisationer som representerar olika grupper (barn, personer med funktionsnedsättning, invandrare, könsminoriteter och sexuella minoriteter, troende personer)?

Delaktighet

- Är lokalerna och hjälpen som getts säker för alla: barn, äldre, personer med funktionsnedsättning, av olika kön och med olika bakgrund?
- Har riskerna förknippade med verksamheten bedömts tillsammans med personer av olika kön, i olika åldrar, med funktionsnedsättning och med olika bakgrunder?
- Har handledningskanaler kartlagts och har det säkerställts att alla aktörer vet hur de ska agera om de påträffar barn utan vårdnadshavare, barn vars behandling or-sakar oro, personer som hotas av eller har upplevt sexuellt eller könsrelaterat våld eller människohandel?
- Finns det ett barnvänligt utrymme i evakueringscentralen?
- Har alla aktörer fått inskolning i de etiska riktlinjerna, tillvägagångssätten för förebyggande av sexuella trakasserier, antastande och utnyttjande samt tillvägagångssätten som följs med barn?

Trygghet

